

Piotr Kowolik

"Aksjologiczny sens pracy a poczucie jakości życia młodych emigrantów polskich", Ryszard Bera, Lublin 2008 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (44-45), 165-166

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzja książki: Ryszard Bera, Aksjologiczny sens pracy a poczucie jakości życia młodych emigrantów polskich

Lublin 2008; Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, ss. 247.

Problematyce jakości życia różnych grup społecznych, w tym młodzieży, poświęca się coraz więcej uwagi w badaniach empirycznych, próbując odpowiedzieć na podstawowe pytania o możliwości wszechstronnego rozwoju człowieka. Zajmowanie się kwestią jakości życia, oprócz aspektów związanych z aktualizacją teorii, ma walor praktyczny, gdyż pomaga przezwyciężać różne przeszkody na drodze pełnego spełnienia się człowieka w życiu społecznym i zawodowym oraz osiągania satysfakcji życiowej. Ciekawym zagadnieniem staje się poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o poczucie jakości życia młodych emigrantów w aspekcie motywów emigracji zarobkowej, wartości i oczekiwań związanych z pracą. Badania empiryczne Ryszarda Bera mają charakter eksploracyjny i sytuują się w nurcie badań nad świadomością społeczną młodzieży.

Praca składa się z ośmiu rozdziałów poprzedzonych wstępem.

Rozdział I: *Ogólna refleksja nad pracą człowieka* poświęcony jest analizie pojęć: praca ludzka i praca zawodowa oraz szeroko ujmuje pracę zawodową emigrantów (warunki społeczne, techniczne, materialne). Ponadto autor prezentuje różne opinie na temat roli pracy w życiu człowieka (duchowy, intelektualny, moralny, społeczny, fizyczny) w kontekście filozoficznym, etycznym, społecznym i religijnym.

W rozdziale II: *Wartości i oczekiwania związane z pracą* dokonano zdefiniowania podstawowych pojęć związanych z pracą, klasyfikacją i różnymi podejściami metodologicznymi do istoty wartości w koncepcjach filozoficznych, psychologicznych i socjologicznych. Następnie autor przechodzi do charakterystyki wartości pracy i oczekiwań zawodowych.

Kolejny, III rozdział: *Jakość ludzkiego życia* zawiera przegląd literatury przedmiotu ukazujący różne perspektywy badawcze tej problematyki. Ukazano również czynniki obiektywne i subiektywne określające poczucie jakości życia człowieka. W konkluzji przyjęto definicje jakości życia młodych polskich emigrantów, które będą przedmiotem rozważań empirycznych; satysfakcję z życia, zadowolenia z pracy i sukcesy zawodowe.

Rozdział IV: *Charakterystyka migracji zagranicznej młodzieży* dotyczy analizy zjawiska migracji zagranicznych Polaków po II wojnie światowej, a zwłaszcza po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Wyniki dotychczasowych badań nad migracjami stały się podstawą ukazania dynamiki migracji młodych Polaków i nakreśleniu profilu osobowo-zawodowego polskiego emigranta zarobkowego.

W rozdziale V: *Założenia badań własnych* nakreślony został cel, problemy badawcze i hipotezy oraz metody (sondaż diagnostyczny), techniki (autorski kwestionariusz ankiety do badania oczekiwań zawodowych; skala wartości; skala satysfakcji z życia i z pracy). Badania przeprowadzone zostały w 2007 roku wśród młodych polskich emigrantów w wielkiej Brytanii, Irlandii, Niemczech, we Włoszech oraz Belgii, Holandii i USA. Co wynika z tych badań? Emigranci są najczęściej zatrudniani w Polsce, pracując w firmach prywatnych (budownictwo, usługi, handel, rolnictwo).

Rozdział VI: *Aksjologiczny sens pracy młodych emigrantów* charakteryzuje czynniki motywujące młodzież do emigracji zarobkowej oraz porównawczo stosunek młodych Polaków pracujących w kraju. Dalej opisano wartości pracy w życiu młodych przez ustalenie jej miejsca w systemie wartości. Określono również związki między wartością pracy a innymi celami i dążeniami życiowymi. Ponadto dokonano oceny wartości poszczególnych aspektów wykonywanej pracy. Badając oczekiwania zawodowe, określono ich poziom, rodzaje i strategie działania młodzieży w przypadku realizacji lub braku szans spełnienia tych oczekiwań.

Rozdział VII: *Poczucie jakości życia młodych emigrantów* stanowi treść rozważań w relacjach: zadowolenie z pracy – niezadowolenie; satysfakcja – dyssatisfakcja; sukces zawodowy – porażka.

W rozdziale VIII: *Zależność między badanymi zmiennymi – weryfikacja hipotez* dokonano poszukiwania współzależności między sensem pracy określonym przez motywy emigracji zarobkowej, wartość pracy i oczekiwania a poczuciem jakości życia przejawiającej się w wymiarach: satysfakcja życiowa i zawodowa oraz sukcesy w pracy.

W obszernym podsumowaniu zawarte są uogólnienia i wnioski końcowe. Bogaty jest również wykaz pozycji bibliograficznych. Praca zawiera 46 tabel, 6 wykresów i 32 wykresy ramkowe.

Publikacja ta jest oryginalnym dziełem pedagogiki pracy związanej z migracjami. Stanowią one ważne zdarzenie w historii Polski, gdyż niewątpliwie osłabiają potencjał intelektualny i aktywność społeczną. Jest to oczywiście niezawione przez emigrantów, lecz jest wynikiem sytuacji krajowej, której nie potrafiły zapobiec kolejne rządy.

Publikacja to oryginalne w zakresie treści i formy opracowanie, w sposób precyzyjny i szeroki przybliżające złożoną problematykę migracji. Opracowanie to stanowi bardzo odważne wejście na nowy i bardzo złożony obszar i stanowi odkrycie nowego działu pedagogiki pracy. Ukazuje wzorcową analizę dotychczasowego dorobku i ustanawianie sytuacji badawczej. R. Bera ukazał wszechstronny wachlarz środków metodycznych, które służą do badania zjawiska emigracji.

Struktura pracy, zakres poszczególnych rozdziałów stanowią logiczne, przystępnie i komunikatywnie zaprezentowany bogaty materiał treściowy. To pierwsze na polskim rynku opracowanie o takim zakresie treściowym, naukowo udokumentowane i zakresowo porządkujące problematykę pracy. Recenzowana praca będzie przydatna praktycznie dla wszystkich, którzy zajmują się edukacją i pracą, funkcjonowaniem człowieka w organizacji, na wewnętrznym i zewnętrznym runku pracy.